

3. Захарчин Р. М. Сучасні виклики щодо формування економічної стратегії розвитку підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. № 24.7. С.245-250.

4. Горелов Д. О., Большенко С. Ф. Стратегія підприємства. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2010. 133 с.

5. Гура О. Л., Бобівський В. А. Стратегія розвитку підприємств в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 175-181.

УДК 658.012

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

*Петренко Ю.М., студентка гр. 667е,
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

*Лебедченко В.В., к. е. н., доцент
кафедри економіки та публічного управління*

Вступ. Проблема ефективного управління підприємством обов'язково передбачає побудову якісної системи планування. Українські підприємства можуть знизити високі комерційні ризики, застосовуючи ефективне планування, облік та контроль фінансових потоків. Бюджетування є важливим інструментом зміни фінансових потоків на підприємстві, і має декілька переваг: гнучка зміна фінансових планів, координуюча роль, мотивація персоналу, можливість порівняння поточних бюджетів зі стратегічним планом та оптимальний розподіл фінансових ресурсів. Також виявлення резервів підвищення ефективності є важливим фактором. Впровадження наскрізного бюджетування робить підприємство прозорим для комерційних банків та інвестиційних компаній. Однак також є недоліки впровадження наскрізного бюджетування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційною базою дослідження стали: монографічні, наукові видання, законодавчо-нормативна база, публікації в періодичних виданнях

Мета статті. Метою є узагальнення теоретичних положень щодо формування принципів бюджетування, проведення аналізу методів формування бюджетів підприємства та розробка рекомендацій щодо впровадження бюджетування в систему управління підприємством.

Виклад основного матеріалу. Український бізнес у сучасних умовах стикається зі значними викликами. Зростання конкуренції призводить до зниження прибутків, але бізнес-структури стають більш стабільними. У такому середовищі менеджери повинні використовувати нові управлінські технології, оскільки приймання рішень лише на основі інтуїції та особистого досвіду вже недостатньо. Міжнародний досвід показує, що одним з найефективніших методів розвитку бізнесу є використання системи бюджетування. [1]. Бюджетування - це сучасний процес управління капіталом підприємства, який базується на системі взаємопов'язаних бюджетів. Ця система враховує

інформацію як внутрішнього, так і зовнішнього характеру і має спрямування на досягнення стратегічних цілей підприємства. Вона також забезпечує життєздатність бюджету як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. [2] а саме: планування; організації; регулювання; координації; мотивації; контролю.

Сам бюджет є плановим документом, який відображає вартісний показник витрат та доходів майбутніх господарських операцій підприємства та фінансові результати, пов'язані з їх виконанням.

Основна мета бюджетування полягає в координації оперативних і довгострокових планів, дій різних підрозділів підприємства, деталізації загальних виробничих цілей, управлінні та контролі виробництва, стимулюванні ефективної роботи менеджерів і персоналу, визначенні майбутніх параметрів діяльності та періодичному порівнянні поточних показників з планом. [3]

Сутність системи бюджетування на підприємстві наведено на рис. 1.

Рис. 1. Сутність системи бюджетування

Бюджетування є процесом перетворення планів діяльності підприємства у фінансово-економічні показники, такі як доходи, витрати, платежі та надходження. Це також інструмент, що збільшує відповідальність менеджерів за витрати та досягнення цілей. Крім того, бюджетування використовується як технологія управління, що підвищує економічну обґрунтованість рішень, які приймаються керівництвом. [4]

Останнім часом компанії використовують системи бюджетного планування з метою збереження фінансових ресурсів, зменшення необроблених витрат, збільшення гнучкості управління та контролю виробничих витрат, а також покращення точності планових показників. Бюджетування має і позитивні і негативні сторони.

Бюджетування має такі позитивні аспекти: системний та комплексний характер, оперативна та достовірна інформація, можливість планування та управління, підвищення рівня керованості, покращення розподілу ресурсів та економії фінансових ресурсів, порівняння результатів. [5]:

Традиційний підхід до планування та бюджетування має недоліки, такі як довгий цикл планування, розбіжність між планами та фактами, складність у формуванні та консолідації. [5]:

Бюджетування є особливо важливим для новостворених підприємств, оскільки допомагає зорієнтуватися у перспективах розвитку та необхідних фінансових інвестиціях [6]. Втім, експерти стверджують, що підприємства, які не формують бюджети, втрачають до 20% свого доходу на рік. Це підкреслює важливість впровадження бюджетування на українських підприємствах. [7].

Крім того, бюджетування є також інструментом для антикризового управління, що є особливо актуальним у сучасних умовах. За допомогою антикризового управління підприємство може мобілізувати свій потенціал для подолання кризових ситуацій та покращення своїх конкурентних позицій. Таким чином, бюджетування має значення як для прогнозування та планування розвитку підприємства, так і для забезпечення його життєздатності у складних економічних умовах.

Висновки. Українські підприємства можуть використовувати окремі елементи системи бюджетування, але це не зовсім ефективно через недостатню використаність та відсутність узгодженості. Тим не менш, бюджетування має свої переваги, такі як отримання і оцінка своєчасної інформації, оптимізація використання ресурсів компанії, можливість прогнозування та оцінка майбутнього стану компанії та контроль фінансових ресурсів. Однак, у впровадженні системи бюджетування також існують недоліки. По-перше, це дорога система, що обмежує її використання корпоративними підприємствами зі складною структурою. По-друге, впровадження системи вимагає кваліфікованих фахівців з фінансового планування. Таким чином, на підприємствах з складною структурою та достатніми ресурсами доцільно впроваджувати систему бюджетування.

Література

1. Савчук В. Особливості системи бюджетування підприємства //Фінанси України. - 2002. - № 11. - С. 55-60
2. Зятковський І.В. Фінанси підприємств [Текст]: Навчальний посібник. - 2-ге вид., випр. і доп. / І.В. Зятковський - К.: Кондор - 2003. - 364 с.
3. Принципи і методи фінансового планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buklib.net/books/28311/>
4. Зятковський І.В. Фінанси підприємств [Текст]: Навчальний посібник. - 2-ге вид., випр. і доп. / І.В. Зятковський - К.: Кондор - 2003. - 364 с.
5. Бень Т. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств //Фінанси України. - 2000. - № 7. - С. 48-55
6. Роль бюджетування в управлінні підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referat-ok.com.ua/ekonomika-pidprijemstva/rol-byudzhetuвання-v-upravlinni-pidprijemstvom>
7. Бюджетне планування діяльності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://library.if.ua/book/60/4276.html>